

**HANDLEIDING
VOOR DE UITVOERING EN
OPVOLGING VAN EEN
SBO-PROJECT**

VERSIE SEPTEMBER 2014

**Koning Albert II-laan 35, 1030 BRUSSEL
Tel. 02/432.42.00
Fax. 02/432.43.99**

Inhoud

1. Inleiding	3
2. Chronologisch verloop van de interactie met het IWT	3
2.1 Samenwerkingsovereenkomst	4
2.2 Dringende meldingen aan het IWT	4
2.3 Opvolgingsvergadering	5
2.4 Tussentijdse herevaluatie en eindevaluatie	5
3. Verslaggeving	5
3.1 Voortgangsverslag	6
3.2 Tussentijds verslag	6
3.3 Eindverslag en financieel verslag	6
3.4 Gebruikerspoll	7
3.5 Utilisatiefiche (outputmonitoring)	7
4. Aanvaardbare kosten en financiële verificatie	8
4.1 Regels voor de aanvaardbare kosten	8
4.2 Regels voor de financiële verificatie	8
4.3 Sancties bij gebrekkige projectuitvoering en/of niet-naleving van de IWT-steunovereenkomst	9
5. Inlichtingen en correspondentie	9

1. Inleiding

Deze handleiding behandelt de praktische uitvoering en opvolging van een SBO-project:

- de contractuele aspecten met inbegrip van de samenwerkingsovereenkomst indien meerdere organisaties bij het project betrokken zijn;
- de uitbetaling van de steun;
- de wijze van de verslaggeving aan het IWT en de wijze van opvolging door het IWT.

De uitvoering van een SBO-project bevat volgende twee hoofdactiviteiten:

- het leveren van onderzoeksprestaties om de beoogde strategische wetenschappelijke projectdoelstellingen en -resultaten te bereiken;
- het leveren van prestaties met het oog op de effectieve benutting en de valorisatie van de onderzoeksresultaten door economische of maatschappelijke actoren.

Het IWT volgt de projecten die het steunt op. In de eerste plaats is dat nodig vermits de betalingen van de subsidie (voorschotten en eindafrekening) gekoppeld zijn aan een goede voortgang van het project en de inzet van middelen zoals voorzien in de overeenkomst. Verder dienen de regels en afspraken met betrekking tot het gebruik van de resultaten opgevolgd te worden. Tenslotte moet het IWT inzicht krijgen in de effectiviteit van de steun.

2. Chronologisch verloop van de interactie met het IWT

Voor de SBO-projecten waaraan steun wordt toegekend, sluit het IWT met de projectaanvrager(s) een **SBO-overeenkomst** af waarin de voorwaarden voor de steun worden opgenomen. Voor SBO-projecten waarin meerdere organisaties betrokken zijn, wordt tevens een **samenwerkingsovereenkomst** opgesteld (zie § 2.1).

Na ontvangst van de ondertekende SBO-overeenkomst en samenwerkingsovereenkomst, geeft het IWT de opdracht tot uitbetaling van het eerste voorschot. De uitbetaling van de volgende voorschotten gebeurt vervolgens -bij een normaal verloop van het project- om de zes maanden (uitbetaling steeds per contractant).

De projectuitvoerders kunnen steeds contact opnemen met de betrokken IWT-adviseur om eventuele aandachtspunten te bespreken. De contractanten zijn verplicht om **belangrijke gebeurtenissen, omstandigheden of wijzigingen** aan het project aan het IWT onmiddellijk schriftelijk (of per e-mail) te melden (zie § 2.2).

Tegen het einde van elk projectjaar wordt een **jaarlijkse opvolgingsvergadering** gehouden met de IWT-projectadviseur (zie § 2.3). De vereiste **verslaggeving** voor een SBO-project bestaat uit korte zesmaandelijkse voortgangsverslagen, een tussentijds verslag in de helft van het project en een eindverslag (inclusief financieel verslag) op het einde van het project. Met het oog op de verdere monitoring van het utilizatietraject en ter ondersteuning van de programma-evaluatie zal er ook verzocht worden om een utilizatiefiche in te vullen na afloop van het project (zie hoofdstuk 3).

Op basis van de tussentijdse verslaggeving wordt een **tussentijdse herevaluatie ná twee jaar uitgevoerd** door het IWT. Op basis van de eindverslaggeving ná vier jaar wordt een overeenkomstige **eindevaluatie** doorgevoerd en wordt het effectieve steunbedrag bepaald (zie § 2.4). In dit verband dient opgemerkt te worden dat het belangrijk is om de uitgaven van het consortium i.v.m. het SBO-project te boeken in een projectboekhouding. Het IWT kan steeds een controle doorvoeren betreffende de juiste aanwending van de subsidies en mogelijke dubbele financiering. Niet verantwoorde en/of opgebruikte saldi worden niet uitbetaald (zie hoofdstuk 4 van deze handleiding).

2.1 Samenwerkingsovereenkomst

Ingeval er meerdere organisaties bij de uitvoering van een project betrokken zijn, is een onderlinge samenwerkingsovereenkomst een noodzaak. Deze samenwerkingsovereenkomst dient te worden opgesteld in uitvoering van de overeenkomst met IWT en mag er niet mee in strijd zijn. **De finale rechtsgeldig ondertekende samenwerkingsovereenkomst dient aan IWT te worden overhandigd binnen de vier maanden volgend op de ontvangstdatum van de steunbeslissing van de raad van bestuur.** Daarna heeft IWT 25 werkdagen de tijd om hiertegen bezwaar aan te tekenen. Indien IWT niet reageert binnen die tijd wordt de samenwerkingsovereenkomst geacht te zijn aanvaard.

Met het oog op de aanvaarding door IWT dient de samenwerkingsovereenkomst tussen de projectaanvragers minimaal en op voldoende wijze de hierna volgende zaken te regelen:

- de aanduiding van een hoofdcontractant en een projectleider;
- de modaliteiten van de uit te voeren activiteiten, het projectbeheer en de verslaggeving;
- de afspraken op het vlak van het beheer van de intellectuele eigendom: de eigendomsrechten op de voor het project in te brengen kennis en op de verkregen projectresultaten, de gebruiksrechten op deze beide vormen van kennis zowel tijdens als na uitvoering van het project, de afspraken op het vlak van geheimhouding en publicatie, de wijze van bescherming van de projectresultaten, enz. (zie “Toelichtingsdocument beleidslijn: Gebruik van resultaten van IWT-gesteunde projecten” op <http://www.iwt.be/subsidies/documenten/beleidslijn-mbt-gebruik-resultaten-pdf> voor meer duiding).
- de wijze van regeling van onderlinge geschillen betreffende de onderlinge samenwerkingsovereenkomst.

Indien voor de uitvoering van een project wordt samengewerkt met onderaannemers, sluiten de projectaanvragers een onderaannemings-overeenkomst met elk van deze onderaannemers. Deze onderaannemingsovereenkomsten mogen niet in strijd zijn met de IWT-overeenkomst. Het IWT kan een kopie opvragen van deze onderaannemingsovereenkomsten. Omdat de bijdrage van een eventuele onderaannemer zich beperkt tot het leveren van goederen of diensten, heeft deze in principe geen eigendomsrechten op de onderzoeksresultaten.

2.2 Dringende meldingen aan het IWT

Dringende meldingen zijn nodig voor belangrijke gebeurtenissen, omstandigheden of wijzigingen die gevolgen hebben op de zorgvuldige en ononderbroken uitvoering van de overeenkomst:

- aanpassingen van de finaliteit van het project, bijvoorbeeld grote wijzigingen aan de doelstellingen;
- belangrijke aanpassingen aan het werkprogramma, het budget, de projectperiode of/en de organisatie van het consortium;
- de onderbreking van de uitvoering of de stopzetting van het project;
- alle activiteiten op vlak van de octrooiname, de overdracht van de eigendomsrechten, en de licentiegeving (ook deze t.a.v. een nieuw gecreëerde spin-off onderneming).

Een melding moet zo snel mogelijk gebeuren, via een afzonderlijke brief of e-mail, ofwel via de speciale rubriek in een voortgangsverslag als dit qua timing aansluit bij de vaststelling van de oorzaak van de melding.

Afhankelijk van de draagwijdte kunnen na analyse door het IWT de volgende stappen ondernomen worden:

- aanvaarding of afkeuring van de melding, desgevallend gevolgd door de opmaak van een addendum aan de overeenkomst;
- volledige herevaluatie van het project gevolgd door een beslissing van de raad van bestuur voor ingrijpende wijzigingen (verandering van de finaliteit...) met de eventuele herziening van de steun voor gevolg.

Aandachtspunt

Vanaf 1 december 2009 worden **verlengingen van lopende SBO-projecten begrensd op een maximale projectduur van 48 maanden**. Daar de meeste SBO-projecten een looptijd hebben van 4 jaar, impliceert dit dat voor deze projecten een verlenging van de einddatum in principe niet aan de orde is.

Onvoorziene omstandigheden (latere opstart van een projectdeel, vertragingen door externe factoren, personeelwissels, Afwezigheden, ...) dienen opgevangen te worden binnen het projectconsortium tijdens de vastgelegde projectduur. Wanneer er naar het einde van het project toe sprake is van overmacht (vb. bevallingsverlof) en men heeft de voor het project voorziene mensmaanden nog niet kunnen inzetten, dan kan men uitzonderlijk en mits motivatie een beperkte verlenging van het projectduur van maximaal 6 maanden aanvragen en bekomen.

2.3 Opvolgingsvergadering

Jaarlijks dient door de projectuitvoerders een opvolgingsvergadering georganiseerd te worden waarop de IWT-projectadviseur uitgenodigd wordt. Op deze vergadering wordt de haalbaarheid van het innovatiedoel besproken evenals de acties die reeds genomen werden en gepland zijn met het oog op de toekomstige benutting van de resultaten. Deze projectbespreking kan gekoppeld worden aan een bijeenkomst van de begeleidingscommissie indien een dergelijke commissie werd uitgebouwd voor het project.

2.4 Tussentijdse herevaluatie en eindevaluatie

Op basis van de verslaggeving en de bijhorende opvolgingsvergadering ná 2 jaar wordt een tussentijdse herevaluatie uitgevoerd door het IWT. Bij een positieve tussentijdse herevaluatie wordt de verdere financiering van het project voor het derde en het vierde projectjaar vrijgegeven. In het geval van een negatieve tussentijdse evaluatie of van belangrijke aanpassingen aan het project en/of het consortium, is een nieuwe beslissing nodig van de raad van bestuur van het IWT en kan de steun eventueel herzien worden.

Op het einde van het project is er een belangrijk evaluatiemoment, met een inhoudelijke en financiële evaluatie. Op basis van het eindverslag + financieel verslag en de opvolgingsvergadering na 4 jaar stelt het IWT een afsluitverslag op en bepaalt het definitief de aanvaarde steun.

3. Verslaggeving

De verslaggeving voor een SBO-project bestaat uit:

- zes-maandelijkse voortgangsverslagen,
- een tussentijds verslag (na twee jaar of indien een bijzondere voorwaarde werd opgelegd),
- een eindverslag + financieel verslag op het einde van het project,
- een utilisatiefiche op het einde van het project en 3 en 6 jaar na het einde van het project

Verslaggeving kan op papier of elektronisch verstuurd worden naar sbo@iwt.be, met kopie naar het e-mailadres van de projectadviseur die het project inhoudelijk opvolgt. Indiening van de verslaggeving impliceert de verklaring dat de verstrekte gegevens correct zijn.

De verslaggeving dient synthetisch en gestructureerd te zijn. Als bijlage aan het verslag mogen eventueel kopieën van relevante documenten worden toegevoegd, zoals publicaties, presentaties en verslagen van interacties met economische en maatschappelijke actoren etc..

Hoewel de voorschotten per deelnemende organisatie worden uitbetaald, omvat de verslaggeving (met uitzondering van de financiële verslagen) een geïntegreerde rapportering omtrent het volledige SBO-project (dus geen aparte verslagen per partner/organisatie). De projectleider is verantwoordelijk voor de tijdige en correcte indiening van de verslagen. Ernstige tekortkomingen van een deelnemende organisatie die niet tijdig geremedieerd worden binnen het consortium, kunnen leiden tot een vertraging bij de uitbetaling van de volgende voorschotten voor alle deelnemende partners.

Het onderzoeksconsortium dient zich op een zodanige manier te organiseren dat alle detailgegevens die verwerkt zijn in de verslaggeving aan IWT op eenvoudig verzoek van IWT kunnen worden geraadpleegd (inclusief het personeelsregister, de boekhouding en/of andere financiële stukken) zodat de juistheid van de verstrekte gegevens kan worden nagegaan.

3.1 Voortgangsverslag

Dit beknopte verslag wordt door de projectleider om de 6 maanden aan IWT bezorgd, tenzij een ander verslag op hetzelfde tijdstip gevraagd wordt (cfr. § 3.2.). Het vormt de basis voor de communicatie tussen de begunstigde en het IWT en heeft als hoofddoel na te gaan of het project voldoende volgens planning verloopt. Het te hanteren formulier voor dit voortgangsverslag kan teruggevonden worden op de website: <http://www.iwt.be/subsidies/documenten/template-voortgangsverslag-sbo-doc>.

3.2 Tussentijds verslag

Een tussentijds verslag wordt ingestuurd door de projectleider telkens er een tussentijdse evaluatie is. Dit gebeurt bij SBO-projecten na twee jaar (mid-term) of indien bij de steunbeslissing een bijzondere voorwaarde werd opgelegd. Het tussentijds verslag dient beknopt te zijn, maar dient wel alle informatie te bevatten die noodzakelijk is om de tussentijdse evaluatie te kunnen uitvoeren. Het te hanteren formulier voor een tussentijds verslag is beschikbaar op de website: <http://www.iwt.be/subsidies/documenten/template-tussentijdsverslag-sbo-doc>.

Aandachtspunt voor projecten met een economische finaliteit (met uitzondering van spin-off geormerkte projecten): bij deze verslaggeving dient ook aangegeven te worden in hoeverre de verplichte (financiële of in kind) inbreng van de bedrijven voor de afgelopen projectperiode werd volbracht.

Het is opportuun om de (mid-term) tussentijdse verslaggeving vroegtijdig in te dienen (vb. reeds in de loop van de 23ste of 24ste projectmaand in plaats van tegen het einde van de 25ste maand) omdat de uitbetaling van het vijfde voorschot (na twee jaar) steeds gekoppeld is aan een positieve tussentijdse herevaluatie en de ontvangen tussentijdse verslaggeving een belangrijk element vormt voor deze herevaluatie.

3.3 Eindverslag en financieel verslag

Op het einde van het project is er een belangrijk evaluatiemoment, met een inhoudelijke en financiële evaluatie. Op basis van het eindverslag + financieel verslag en de opvolgingsvergadering na 4 jaar stelt het IWT een afsluitverslag op en bepaalt het definitief de aanvaarde steun. De te hanteren formulieren voor een eindverslag en financieel verslag zijn beschikbaar op de website: <http://www.iwt.be/subsidies/documenten/template-eindverslag-sbo-doc> en <http://www.iwt.be/subsidies/documenten/template-financieel-verslag-sbo-xls>.

Aandachtspunt voor projecten met een economische finaliteit (met uitzondering van spin-off geormerkte projecten): bij deze verslaggeving dient ook aangegeven te worden in hoeverre de verplichte (financiële of in kind) inbreng van de bedrijven voor de volledige projectperiode werd volbracht. Tijdens de financiële verificatie van het project zal deze inbreng ook gecontroleerd worden door IWT.

3.4 Gebruikerspoll (optioneel)

De gebruikerspoll werd geïntroduceerd in het SBO-programma vanaf de gesteunde projectportfolio van de SBO-oproep 2011-2012.

Hiervoor wordt door het IWT een softwaretool ter beschikking gesteld waarin de projectleiders de coördinaten (met emailadressen) kunnen opgeven van de leden van de begeleidingscommissie en tevens de data van de bijeenkomsten van de begeleidingscommissie. Met behulp van deze tool wordt dan na elke vergadering een korte e-mail bevraging uitgevoerd van alle leden, onder meer om de (blijvende) relevantie van het project voor deze leden te bevragen.

3.5 Utilisatiefiche (outputmonitoring)

Naast de hoger vermelde projectverslagen wordt de projectleider na de projectuitvoering door IWT gecontacteerd voor monitoring-doeleinden. Het output-monitoringsysteem voor het SBO-kanaal wil een overzicht bieden van de resultaten die SBO-projecten opleveren op de einddatum van het project en na 3 en 6 jaar ná de einddatum. Deze outputgegevens worden benut voor de opvolging van de individuele projecten en voor het uitvoeren van portfolio-analyses op programmaniveau.

Omdat de aantoonbare meerwaarde van een SBO-project inherent pas in het verdere natraject tot volle ontwikkeling komt, is het output-monitoringsysteem niet primair gericht op de afstand tot de markt (deze kan immers sterk uiteenlopen tussen verschillende domeinen zoals bijvoorbeeld ICT en biotechnologie), maar wel op de relevante “enablers” om uiteindelijk tot een doelmatige valorisatie te komen. Volgende criteria worden gehanteerd:

1. de wetenschappelijke projectresultaten;
2. de betrokkenheid van gebruikers tijdens de projectuitvoering;
3. de valoriseerbare projectresultaten;
4. de realisatie van transfer en de valorisatie-effecten;
5. het strategisch (economisch of maatschappelijk) perspectief voor Vlaanderen.

De eerste drie criteria worden gescoord bij het projecteinde. Het vierde en vijfde criterium wordt gescoord bij het projecteinde en tevens na 3 en 6 jaar ná het projecteinde.

De basis voor de scoring zijn de ontvangen projectverslagen en de bijkomende gegevens (output-types: zie hieronder) die door IWT worden opgevraagd via de monitoring-tool (bij het projecteinde en na 3 en 6 jaar ná het projecteinde).

Voor vragen over het gebruik van de monitoring-tool kan contact worden opgenomen met dhr. Donald Carchon (email dca@iwt.be) of met Mevr. Kirezi Kanobana (email kika@iwt.be).

Hieronder volgt het kader van de output-types:

Economische finaliteit

- octrooien - aangevraagde maar nog niet toegekende
- octrooien - toegekende
- research voor bedrijven
- spin-offs
- netwerking met bedrijven
- licentie-overeenkomsten
- material transfer agreements
- andere technologie-transfer-overeenkomsten
- mobiliteit onderzoekers naar de SBO-kennis-valoriserende bedrijven

Maatschappelijke finaliteit

- vervolg studieopdrachten of contractonderzoeken
- nieuwe maatschappelijke diensten in ontwikkeling
- implementatie van nieuwe beleids- en beheerstools bij maatschappelijke en overheidsorganisaties
- voorstellen nieuw overheidsbeleid of/en nieuwe regelgeving
- nieuwe duurzame partnerships met/tussen maatschappelijke actoren
- specifieke kennisverspreiding, begeleiding en dienstverlening
- benutting resultaten in strategische adviesorganen of beleidsondersteunende steunpunten
- mobiliteit onderzoekers naar de maatschappelijke gebruikers
- eventueel O&O-vervolgprojecten
- eventueel ontstaan van spin-offs (nieuwe economische bedrijvigheid, consultancy)
- *andere (te beschrijven)*

4. Aanvaardbare kosten en financiële verificatie

Hieronder wordt een overzicht verstrekt van de regels aan de hand waarvan de aanvaardbare kosten worden bepaald en de financiële opvolging zal gebeuren. Het centrale uitgangspunt is de realiteitswaarde van de geleverde prestaties.

4.1 Regels voor de aanvaardbare kosten

Voor de aanvaardbare kosten van een SBO-project zijn de regels van het algemene IWT-kostenmodel van toepassing: <http://www.iwt.be/subsidies/documenten/kostenmodel-pdf>. Een aantal specifieke regels voor het SBO-programma worden vermeld in de Handleiding voor indiening van een projectvoorstel. De basis voor de interactie met het IWT is de Excel-template: <http://www.iwt.be/subsidies/documenten/template-kostenmodel-sbo-xls>.

Het globaal aanvaarde steunbedrag bij de goedkeuring van het projectvoorstel is een maximaal bedrag. Het IWT heeft geen enkele mogelijkheid om het globale steunbedrag te verhogen in functie van de noden tijdens de uitvoering van een project.

De steun wordt toegekend voor de ganse duur van het project, mits voor de projecten van meer dan twee jaar de tussentijdse herevaluatie na twee jaar positief uitvalt.

Omwille van de inherente dynamiek en het langere termijnkarakter van een SBO-onderzoeksproject kunnen verschuivingen ten opzichte van de oorspronkelijke projectbegroting noodzakelijk blijken. Het IWT stelt zich op dit vlak flexibel op, in zoverre de optimale uitvoering van het goedgekeurde SBO-project het centrale uitgangspunt blijft. Voor de toegelaten verschuivingen wordt verwezen naar het IWT-kostenmodel. De verslaggeving is de aangewezen plaats om te rapporteren over de verschuivingen.

Onderlinge overdrachten tussen de contractanten dienen voorafgaand te worden gemeld aan het IWT. Een dergelijke verschuiving zal er immers toe leiden dat de voorschotten die per contractant worden uitbetaald, moeten herrekend worden. Deze vereisen een addendum aan de overeenkomst.

4.2 Regels voor de financiële verificatie

De zesmaandelijks uitbetaalde bedragen zijn slechts voorschotten. De werkelijke toelage wordt berekend op basis van de werkelijk betaalde kosten voor de uitvoering van het SBO-project. Dit gebeurt op basis van de reële prestaties van de betrokken medewerkers. De bepaling van de reële prestaties gebeurt door het IWT. Daarvoor zal het IWT zich in de eerste plaats baseren op de informatie bekomen vanuit de ontvangen verslagen.

Bij lagere reële prestaties en uitgaven dan voorzien in de overeenkomst zal de steun overeenkomstig in mindering worden gebracht. De financiële verificatie kan leiden tot de uitbetaling van een kleinere laatste schijf of terugvordering indien de reële prestaties lager liggen dan de vooropgestelde inzet zoals voorzien in de overeenkomst. Eventuele lagere werkelijke kosten voor de aanschaf van de uitrusting of voor grote onderaannemingen zullen ook in mindering van de laatste schijf worden gebracht.

4.3 Sancties bij gebrekkige projectuitvoering en/of niet-naleving van de IWT-steunovereenkomst

Indien er grote problemen zijn bij de uitvoering of verslaggeving van een project, en contacten tussen het IWT en de projectleider geen resultaat opleveren, zal het IWT na een formele schriftelijke aanmaning sancties nemen, zoals vermeld in de overeenkomst:

- opschorting van de uitbetalingen (bijv. als gevolg van het niet zorgvuldig uitvoeren van de verslaggeving);
- herziening van de steun met financiële afrekening ingeval van o.a. belangrijke wijzigingen in de toestand van het onderzoeksconsortium, onderbroken voortzetting van het project, als de verderzetting van het project niet meer zinvol is...;
- herziening en terugvordering van de steun. Overeenkomstig de contractuele bepalingen kan dit gebeuren wanneer de verplichtingen in verband met rapportering niet worden uitgevoerd of wanneer de steun oneigenlijk wordt gebruikt.

5. Inlichtingen en correspondentie

Voor bijkomende inlichtingen in verband met deze handleiding en de toepassing ervan kan men contact opnemen met de projectadviseur of de SBO-contactpersonen (Dhr. Paul Schreurs, voor het economisch programmadeel en Mevr. Michèle Oleo voor het maatschappelijk programmadeel; E-mail sbo@iwt.be).

Formele briefwisseling omtrent de uitvoering van het project en de overeenkomst wordt geadresseerd aan:

Maarten Sileghem Directeur Strategisch en Europees Onderzoek IWT Koning Albert II laan 35 bus 16 1030 Brussel
